

er, at den flittige Udgivervirksomhed, der drives hos os, ogsaa vender sig mod dette Omraade. *Kr. E.*

For den norske Historieforskning foreligger der som en af mange Opgaver den nøje at oprede de indre Forhold i det 16. og 17. Aarhundrede. Dr. Oscar Alb. Johnsen har givet et meget vigtigt Bidrag hertil i sit Skrift: *De norske Stænder. Bidrag til Oplysning om Folkets Deltagelse i Statsanliggender fra Reformationen til Enevælden (1537—1661)* (Videnskabs-Selskabets Skrifter. II. Hist.-Filos. Klasse. 1906. Nr. 5. Christiania). Efter en indledende kyndig Udsigt over Stænderforsamlingernes Historie i de europæiske Hovedlande og i Sverige og Danmark (for hvilket Lands Vedkommende han dog har oversat Erslevs Afhandling i dette Tidsskrift om Rigets „bedste Mænd“, Danehof og Rigsraad) skildrer Forf. de ældste Spor til en stændersk Repræsentation i Norge og gaar derefter over til en indgaaende Undersøgelse af de norske Stændermøder i det ovenfor nævnte Tidsrum. Fortjenesten ved hans Arbejde ligger ikke alene i den store Flid og den skarpe kritiske Sans, hvormed han har fordybet sig i alle Enkeltheder, men ogsaa i, at han stadigt ser de politiske Fænomener i Lys af den almindelige sociale og økonomiske Udvikling. I den finder han Hovedaarsagerne til Svingningerne i Stændernes Styrke saavel over for Regeringen som indbyrdes og derved ogsaa i den Indflydelse, deres Repræsentation har haft; han kunde dog vistnok tillige noget stærkere have fremhævet den direkte Paavirkning, som de danske Stændermøders vekslende Rolle har øvet paa de norskes. Selve Stændermødernes Drøftelse af talrige indre Spørgsmaal fører ham naturligt ind til Behandling af mange Problemer af stor Interesse, og det er i det hele lykkedes ham at naa til Opfattelser, der i meget afviger fra de tidligere herskende. Han hævder saaledes i Almindelighed for Stændermøderne en større Betydning end hidtil antaget, ikke mindst i folkeopdragende Henseende. Han giver nye Synspunkter for den norske Adels Udvikling og for Borger- og Bondestandens Kaar. Han benægter, at der hos det norske Folk har levet en klar Forestilling om Kongehusets gamle Arveret; Frederik III har af

dynastiske Grunde søgt at skabe en Agitation for Læren herom. Særlig Vægt lægger han paa, at Norge ved hvad der skete 1660—61 kun vandt en rent teoretisk Ligestilling med Danmark, men ligesom dette Land tabte Muligheden for et vist Selvstyre. Hist og her kan man nok finde Forf.s Meninger noget vel dristige, men helt igennem mærker man en energisk og selvstændig Forsker.

J. A. F.

Af Jakob Burckhardt's efterladte Papirer har Jakob Oeri, der allerede tidligere havde udgivet Mesterens Griechische Kulturgeschichte, nu fremdraget hans *Weltgeschichtliche Betrachtungen* (Stuttgart, 1905), oprindeligt Udkast til Forelæsninger i Basel holdte omkring 1870. Bogen indeholder en Række Undersøgelser dels over Verdenshistoriens Forløb som bestemt ved de 3 Faktorer: Stat, Religion og Kultur og deres indbyrdes Vekselvirkning, dels over Karakteren af de Processer, hvori Udviklingen fremskyndes ved en Fortætning enten gennem de historiske Kriser eller gennem de store historiske Personligheder; tilsidst behandles Spørgsmaalet, om hvor vidt det er berettiget at anvende Begreberne lykkelig eller ulykkelig som karakteriserende de forskellige Tidsaldre. Der er megen Forskel paa Værdien af disse Betragtninger; nogle af dem er ikke synderligt mere end en aandfuld og højt dannet Mands spredte Tale. Men andre, og især Afsnittene om de historiske Kriser og de store Individuer, staar derimod som et Udtryk for, hvorledes ægte Livsvisdom og især Forstaaelse paa een Gang af de menneskelige Forholds Relativitet og af de store aandelige Værdiers Bestaaen kan vindes gennem selvstændig Beskuen og Sammenligning af de historiske Fænomener. De er en Protest mod overmaade meget af let købte og parti-bestemte Domme om Mennesker og Tidsaldre og virker forfriskende i en Tid, hvor Specialforskningen er ved at kvæle de store verdenshistoriske Udsyn.

Den her i Tidsskriftet (7. R. VI, 316) tidligere nævnte *Political History of England* skrider meget hurtigt frem; bemærkes maa dog, at Fremstillingen er meget mere oversigtsmæssig og kortfattet end i den af E. Lavisse redigerede, ogsaa her tidligere omtalte *Histoire de France*. For Øjeblikket fore-